

Näkemiin Tintti", "Me olemme hänelle velkaa kaiken", "Neron kuolema", otsikoivat belgialaiset ja ranskalaiset lehdet tänä keväänä. Keskiviikkona, maaliskuun 4. päivänä kuoli Brysselissä Tintin isä, monen mestariteoksen luoja Georges Rémi, Hergé-nimimerkillään parhaiten tunnettu.

Georges Rémi syntyi Brysselissä 22. toukokuuta 1907, kasvoi, kävi koulun ja päätyi 18-vuotiaana töihin Le XXe Siècle -lehden mainososastolle.

Siihen mennessä hänellä oli kuitenkin kypsyntä sarjakuvanpiirtäjän kutsumus suurin piirtein tähän tapaan, hänen oman kertomansa mukaan: Georges oli pienenä verrattain vilkas — nykyään

kai sanottaisiin "kamala kakara" -, ja kun perhe meni vieraisille, tilanteeseen varauduttiin kahdella tavalla. A) Annettiin ennalta ehkäisevä selkäsäuna. B) Annettiin kynä ja paperia. "Näin syntyvät kutsumukset!" Hergé sanoi.

Kouluun päästyä vihkoihin tuli piirreltyäkin kaikenlaista, mutta ei mihin hyvänsä vaan sivujen alalaitaan (muoto! muoto!): pikkupojan seikkailuja maailmansodan reunailla.

Georges siirrettiin jumalattomasta koulusta jumaliseen ja samalla — varmaan yhtä jumalattomista — "Belgian partiopojista" "Katolisten partiolaisten liittoon". Irti ystävästä... tuntui petturuudelta... mutta pian Georgesista tuli Orava-partion johtaja. Ja siten iski vanha mania: piti ruveta

laatimaan kertomuksia kuvin. Ja kun oltiin partiolaisia, aiheetkin olivat sen mukaisia. Tarinoita alkoi ilmestyä Le Boy-Scout Belge -lehdessä 1924, ensin omalla nimellä, ja heinäkuusta 1926 nimimerkillä Hergé (= R.G): Totor, Turilas-partion johtaja.

Le XXe Siècleen siirryttyään Hergé jatkoi vielä Totorin piirtämistä, kävi sotaväen 1926—27, ja palasi takaisin lehteen valokuvaaja-piirtäjäksi. Hergé sai niskoilleen lehden kulttuuriliitteen kuvittamisen, tutustui meksikolaisten (!) sanomalehtien välityksellä amerikkalaisiin sarjakuviin — Vihtoriin ja Klaaraan, Krazy Katiin, Kissalan poikiin ja muihin — ja sai tehdäkseen sarjakuvan lehtensä uuteen nuorten liitteeseen nimeltä Le Petit vingtième.

Tammikuun 10. päivänä 1929 lähtee lehden nuori reportteri Tintti Milou-koirineen kohti Neuvostomaata...

Niin alkoivat Tintin puolivuosisataiset seikkailut maapallon kaikilla kolkilla, yksinpä kuussakin. Neuvostoliiton keikan jälkeen oli vuorossa Belgian Kongo (1930—31), sitten Yhdysvallat (1931—32). Sen jälkeen itään (Faaraan sikarit, 1932—34) ja vielä idemmäs (Sininen Lootus, 1934—35), taas länteen, Etelä-Amerikkaan (Särkynyt korva, 1935—37). Le Petit vingtième julkaisi vielä tarinat Musta saari (1937—38), Tintti Syldaviassa (kirjana Kuningas Ottokarin valtikka, 1938—39), ja aloitti Mustan kullaman julkaisemisen (1939), kun saksalaisten hyökkäys ja miehitys keskeyttivät lehden julkaisemisen, ja tämäkin tarina jäi kesken.

Hergé siirtyi Le Soir -lehteen, jonka Le Soir-Jeunesse -liite julkaisi tarinat Kultasaksinen rapu (1940—41), Ihmeellinen tähti (1941—42, Yksisarvisen salaisuus (1941—42), Rakham Punaisen aarre (1943), ja aloitti Seitsemän kristallipallon julkaisemisen (1943—44), joka kuitenkin keskeytyi, kun Belgia vapautui Saksan miehityksestä.

Kollaboratöörilehden avustamisesta syytettynä Hergé vaiken kahdeksi vuodeksi. V. 1946 hän sukelsi uudestaan esille, tällä kertaa uuden Le Journal de Tintin -lehden sivujen kautta: Auringon temppele (1946—48), Mustan kullamaa (1948—50), kuuseikkailu Kuussa on kävelty (1950—53), Tuhatkaunun tapaus (1954—56), Seikkailu Punaisella merellä (1956—58), Tintti Tiibetissä (1958—59), Castafioren korut (1961—62), uusiksi muokattu Musta saari (1965), Lento 714 (1966—67) ja viimein Tintti ja pikarot (1975—76).

Lehti-ilmestymisensä jälkeen tarinat ilmestyivät, usein osittain jonkin verran muokatussa asussa, albumeina, alkuun 104—130 -sivuisina mustavalkoisina, 40-luvulta lähtien 62-sivuisina nelivärisinä.

Alkuun melko kapea ja asenteellinen sarja kasvoi nopeasti — Hergé itse lyhytelä selityksen: "Tsang Tsong-Jen!" — syvyyttä ja monitasoisuutta: siitä tuli henkilögallerialtaan moninaista, laveata epiikkaa, jossa huumori lomittuu seikkailuun, joskus

mystisetkin sävyt toisinaan hyvinkin ajankohtaisiin maailmanpoliittisiin kannanottoihin (näin varsinkin Sininen Lootus).

Keskushenkilönsä Hergé jätti tarkoituksella hahmoltaan hive-nen hämäriksi tai epämääräiseksi, kun taas laveata luonteenkuvausta mahtui sitäkin enemmän Tintin lähipiiriin: kiivasluontoinen, vuolaspuheinen kapteeni Haddock, hajamielisen tiedemiehen perikuva professori Tuhatkauno, verrat-

tain typerä poliisiparivaljakko Dupond ja Dupont, valkyriamainen oopperalaulajatar Castafiore, Haddockin hovimestari Nestor, korrektiuden ja uskollisuuden olennoituma.

Lähimmän piirin ulkopuolella on laajempi toistuvasti tavallisten ystäväpiirien vihollisten sekä satunnaisempien tuttavuuksien piiri, pelkän tyyppittelyn yläpuolelle kasvavia persoonallisuuksia joka iikka: Castafioren säestäjä

Wagner ja kamarineito Irma, vaakuutusasiainmies Lampion, kenraali Alcazar, kapteeni Chester, ikuiset konnat ja lurjukset Rastapopoulos ja eversti Sponz, perämies Allan, ja Arturo Benedetto Giovanni Giuseppe Pietro Archangelo Alfredo Cartoffoli Milanosta, ja monet, monet muut. Ja näittenkin lisäksi sarjaa vielä kansoittaa suurilukuinen joukko piirteiltään tunnistettavia sivuhenkilöitä.

Vuosien 1930 ja 1976 välillä ilmestyi kaikkiaan 23 Tintti-albumia, teossarja jota voisi luonnehtia vaikkapa balzacmaiseksi inhimilliseksi komediaksi sarjakuvavahahmossa.

Tinttejä on ilmestynyt eri puolilla maailmaa 24 kielellä ainakin 45 miljoonaa albumia. Belgialaisranskalainen lehti kantaa Tintin nimeä. Sarjakuvien pohjalta on tehty kokoillan näytelmä- ja animaatioelokuvia, kaksi kumpiakkin. Aluksi yksin työskennellyttä Hergétä on 40-luvulta lähtien avustanut studiotyöryhmä, joka on luonut tyyliltään omailemisen koulukunnan (Roger Leloup, Jacques Martin, Bob de Moor, jne.).

Muista Hergén sarjakuvatoista muistettakoon 1930 alkanut Les exploits de Quick et Flupke sekä 1936 alkanut Les aventures de Jo, Zette et Jocko (suom. Veikko, Tette ja Jykke).

"Kun luimme neljäntäkymmentä kertaa tätä tai tuota albumia ja kun samalla epämääräisesti toivoimme, että seuraavaksi ilmestyvässä albumissa putkahtaisi kenties esille taas tuo hyvä kapteeni Chester tai hämmäntävä kenraali Alcazar, tai että la Castafiore taaskin nauraisi nähdessään kuvansa niin kauniina peilissään, tai että puhelinyhteydet joutuisivat taas väistämättä kulkemaan Sanzot'n lihan ja leikkeleen kautta... kun luimme ja taas luimme ja kun odotimme jatkoa, olimme taas kerran kaksitoistavuotiaita. Mutta tuon keskiviikon jälkeen olemme enää vain kaihomielisiä täysikasvuisia", murehti Pierre Ajame Nouvel Obsrevateurissa.

Meidän on ehkä sentään lupa laskea tuon nostalgiankin varaan... ja senkin varaan, että Hergén, etevän tarinankertojan, upean graafikon, hienovaraisen kolarin ja taas luettuina, että ne säilyvät lakastumattomina, klassikkoina.

Heikki Kaukoranta